

Hvad har Kvinder naaet i de sidste 40 Aar, og hvad har de endnu tilbage at naa?

(Fortsat).

Dernæst talte Fru Marie Schultz om:

Kvindens Ansættelse i Telegraf-, Jærnbane-, Told- og Postvæsenet.

Danmarks første kvindelige Statsfunktionær var den Kvinde, der herhjemme først tog Ordet for Kvindeemancipationen *Clara Rafael* altsaa Mathilde Fibiger. Hun bestyrede *Nysted Telegrafstation*; jeg har selv en Tid passet denne Station og har overbevist mig om ved at gennemlæse Stationens Kopibog, at hun førte en ligesaa flydende Pen som Forfatterinde af Tjenestestskrivelser som af de berømte 12 Breve.

Først langt senere blev Kvinder ansatte i de andre Etater; 1880 fik vi den første kvindelige Jernbanemand, nu har vi 177, og først i Løbet af de sidste 5—6 Aar har Post- og Toldvæsenet antaget kvindelige Tjenestemænd.

Tilgangen af Kvinder til Telegrafvæsenet har siden Mathilde Fibigers Tid været stadig stigende, navnlig kom der Gang i Ansættelserne i Trafikminister Høgsbros Tid; der er nu ansat omtrent lige saa mange Kvinder som Mænd. Ved Aarets Begyndelse ca. 300.

Foruden Svend Høgsbro kan Kvinderne takke tre andre Mænd, der staar og stod Dansk Kvindesamfund nær, fordi de har faaet Foden saa godt indenfor ved Telegrafvæsenet; det er d' Hrr. Fr. Bajer, Blem, og Sofus Høgsbro, der i Lønningsloven af 1889 fik indsat den Bestemmelse, at Kvinder og Mænd har lige Adgang til Ansættelse og Uddannelse ved Telegrafvæsenet. Indenrigsminister Ingerslev vilde ikke have denne Bestemmelse ind. D'Hrr. erklærede saa paa Venstres Vegne, at hvis han ikke tog Paragraffen, fik han slet ingen Lønningslov. Ingerslev bed i det sure Æble, men lovede højt og dyrt, at administrativt skulde han forhindre Tilgangen af Kvinder, hvilken Trusel dog viste sig ikke at have meget paa sig.

At Kvinder blev ansat ved Telegrafvæsenet betød dog ikke, at de fik samme Retigheder som deres mandlige Kolleger; de maatte ikke som Mændene blive i deres Stilling efter indgaaet Ægteskab, de maatte ikke udføre Nattevagter — et udmærket godt betalt Ekstraarbejde, og de fik ikke samme

Uddannelse som Mænd. Der blev naturligvis fra Kvindernes Side gjort alt muligt for at faa disse Forhold ændrede, og vor Forening hjalp os det, den kunde, men det stødte paa Modstand i Administrationen.

Saa blev Høgsbro Trafikminister. Vi kvindelige Telegrafister stillede store Forventninger til ham, og vi blev ikke skuffede. Jeg overdriver vist næppe, naar jeg siger, at aldrig har Kvindesagen i Danmark blandt Mænd haft en saa oprigtig Ven og Forkæmper som Høgsbro. Han tog sig ikke af Kvinderne ved smukke Ord paa en Talerstol alene, men ved Handling. Han løb ikke fra sine Principper og sin Overbevisning, da han kom til Magten. Kvinderne ved Telegrafvæsenet gav han Tilladelse til at tage Nattevagter, og kvindelige Tjenestemænd ved Telegrafvæsenet og Statsbanerne fik Tilladelse til at gifte sig og til at tage den større Eksamen, der hidtil var forbeholdt Mænd.

Ved Telegrafvæsenet var der med denne Eksamen forbundet et Kursus i Liniararbejde, og jeg maa sige til mine yngre kvindelige Kollegers Ros, at de allerfleste af dem valgte den udvidede Eksamen med Liniearbejdet og klavrede rundt i Telegrafpælene til Glæde for Landboerne og til Gavn for dem selv. Et Par Aar efter blev det praktiske Kursus afskaffet og den store Eksamen tvungen baade for Mænd og Kvinder ved Telegrafvæsenet.

Medens Telegrafdirektøren stillede sig imødekommende overfor Høgsbros Reform, var dette ikke Tilgældet med Statsbanernes Administration.

Kvindelige Tjenestemænd skal her endnu indgive Ansøgning om at faa Lov til at tage den store Trafikeksamen, der giver Adgang til at besøge Stationstjeneste og selv om de naadigst faar Tilladelse til at tage den, faar de alligevel ikke Lov til at virke i den praktiske Tjeneste; de mener jo selv, at naar en Rengøringskone har Lov til at springe paa et Iltog i 90 km. Fart med en Spand Vand i hver Haand, kan en kvindelig Trafikassistent nok staa paa en Perron og ringe med en Klokke eller sige »klar« uden at generes af sin Klædedragt og sin kvindelige Værdighed; men Generaldirektoratet mener altsaa noget andet, det har hidtil kun ansat Kvinder i Godsekspeditionen, i Revisionen og ved Telegraftjenesten, og det for-